

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
ГОРДАШЕВСЬКОГО Олександра Вячеславовича
«Відновлення постурального контролю та функції ходьби засобами
фізичної терапії у пацієнтів із розсіяним склерозом» на здобуття ступеня
доктора філософії
з галузі знань 22 Охорона здоров'я
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України 30 квітня 2025 року ГОРДАШЕВСЬКИМ Олександром Вячеславовичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Фізична терапія осіб із сенсомоторною афазією внаслідок гострого порушення мозкового кровообігу» та її обговорення (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Марія БАЛАЖ).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри терапії та реабілітації було прийнято рішення надати здобувачу ГОРДАШЕВСЬКОМУ Олександру Вячеславовичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Приблизно 2,3 мільйона осіб у всьому світі страждають від розсіяного склерозу. За поширеністю розсіяний склероз займає четверте місце після гострих порушень мозкового кровообігу, епілепсії і Паркінсонізму; а серед молодих людей у Європі та Північній Америці є найпоширенішим хронічним неврологічним захворюванням. В Україні за останні 20 років захворюваність на розсіяний склероз зросла в 2,5 рази. Кількість нових випадків в Україні становить 3,7 на 100 тис. населення на рік, а середній вік встановлення діагнозу складає приблизно 31–34 роки. У міру прогресування захворювання призводить до широкого спектру порушень, включаючи порушення ходи та рівноваги, які спричиняють погіршення мобільності та збільшення ризику падінь у 50–80 % осіб із розсіяним склерозом. Обмеження рухової активності внаслідок порушень балансу, у свою чергу, є однією з основних причин обмеження соціальної участі та погіршення

якості життя при розсіяному склерозі. Проте оптимальні параметри тренувань балансу, а також переваги одних методів та стратегій перед іншими до цих пір не визначені. Впродовж останніх десятиліть було розроблено кілька реабілітаційних підходів до тренування рівноваги при розсіяному склерозі. Проте оптимальні параметри тренувань балансу в осіб із розсіяним склерозом, а також переваги одних методів та стратегій перед іншими до цих пір не визначені, що вказує на необхідність проведення подальших досліджень в цьому напрямку. Представлена до розгляду дисертаційна робота ГОРДАШЕВСЬКОГО Олександра Вячеславовича спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. 4.2 «Відновлення функціональних можливостей, діяльності та участі осіб різних нозологічних, професійних та вікових груп засобами фізичної терапії» (номер державної реєстрації: 0121U107926). Внесок здобувача, як співвиконавця теми, полягав у теоретичній розробці та обґрунтуванні основних ідей і положень дисертаційного дослідження, теоретичному аналізі спеціальної науково-методичної літератури за темою роботи; реалізації дослідження; у розробці та реалізації алгоритму та програм фізичної терапії для пацієнтів із розсіяним склерозом, що мають порушення постурального контролю та ходьби; у виконанні основного обсягу теоретичної роботи, аналізі, інтерпретації та узагальненні даних дисертаційної роботи.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

- уперше науково обґрунтовано, розроблено та описано алгоритм застосування заходів фізичної терапії для пацієнтів із розсіяним склерозом з використанням засобів відновлення постурального контролю та ходьби в умовах реабілітаційного центру, який включає первинне обстеження, оцінювання, встановлення цілей, планування процесу фізичної терапії, добір методів втручання, реалізацію програми фізичної терапії, оцінку результату, виписку, та передбачає диференційований підхід до планування та реалізації втручання з урахуванням ступеню інвалідності пацієнтів;

- уперше науково обґрунтовано, розроблено та апробовано програму фізичної терапії із застосуванням методики Neurac (Neuromuscular Activation) як складову заходів фізичної терапії для відновлення постурального контролю хворих на розсіяний склероз, спрямовану на пропріоцептивну активацію, активацію локальних м'язів-стабілізаторів, інтеграцію їхньої роботи з іншими м'язовими групами та зменшення компенсаторних стратегій;

- уперше оцінено вплив програми фізичної терапії із застосуванням методики Neuras на показники балансу, ходьби, мобільності, рухової активності та якості життя пацієнтів із розсіяним склерозом;
- доповнено дані щодо зв'язків між порушеннями балансу та функцією ходьби у пацієнтів із розсіяним склерозом;
- отримали подальший розвиток погляди на відновлення функціональної активності хворих із розсіяним склерозом з наявними порушеннями постурального контролю та функції ходьби;
- підтверджено дані про позитивний вплив заходів фізичної терапії на баланс, ходьбу, показники мобільності та якості життя пацієнтів із РС.

Практичне значення роботи полягає в тому, що впровадження розробленого алгоритму та програми фізичної терапії із застосуванням методу Neuras терапії, спрямованої на відновлення постурального контролю та ходьби, сприяло покращенню результатів реабілітації, а саме клінічно значущим змінам у показниках ходьби, балансу, функціональної мобільності, повсякденної рухової активності та якості життя осіб із розсіяним склерозом.

Результати досліджень впроваджені у роботу центру реабілітації клініки сучасної неврології «Аксімед» (акт впровадження від 07.09.2023 р.), відділення реабілітації комунального некомерційного підприємства «Київська міська клінічна лікарня №11» (акт впровадження від 16.11.2023 р.), а також у навчальний процес кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України при викладанні дисципліни «Нейрореабілітація» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія (акт впровадження від 21.11.2024 р.).

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо фізичної терапії при розсіяному склерозі.

Представлений в дисертаційній роботі системний підхід до поставленої проблеми може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження у навчальний процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання

поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, тривалістю дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 9 наукових публікаціях: 4 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України; 5 публікацій апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації, її висновки та результати презентовано на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Місце і роль фізичної терапії у сучасній системі охорони здоров'я» (Чернівці, 2022), науковій онлайн-конференції, присвяченій Дню науки в Україні «Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» (Харків, 2022), XV, XVI та XVII Міжнародних конференціях молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2022, 2023, 2024), VI Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії» (Київ, 2023 р.), щорічних науково-практичних конференціях кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України (2022–2024).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Внесок здобувача полягає у теоретичній розробці та обґрунтуванні основних ідей і положень дисертаційного дослідження, теоретичному аналізі спеціальної наукової літератури за темою роботи; реалізації дослідження; у розробці та реалізації алгоритму та програм фізичної терапії пацієнтів із розсіяним склерозом, які

мають порушення постурального контролю та ходьби; у виконанні основного обсягу теоретичної роботи, аналізі, інтерпретації та узагальненні отриманих даних. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота ГОРДАШЕВСЬКОГО Олександра Вячеславовича «Відновлення постурального контролю та функції ходьби засобами фізичної терапії у пацієнтів із розсіяним склерозом» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію ГОРДАШЕВСЬКОГО Олександра Вячеславовича «Відновлення постурального контролю та функції ходьби засобами фізичної терапії у пацієнтів із розсіяним склерозом» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу ГОРДАШЕВСЬКОМУ Олександру Вячеславовичу

ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації ГОРДАШЕВСЬКОГО Олександра Вячеславовича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Олена ЛАЗАРЄВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Римма БАННІКОВА, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Володимир КОРМІЛЬЦЕВ, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Надія БОГДАНОВСЬКА, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації Запорізького національного університету;

опонент: Олександр ЗВІРЯКА, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри терапії та реабілітації Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

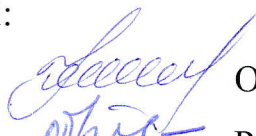
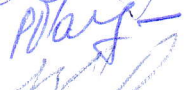
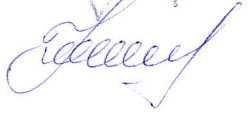
Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

К.мед.н., доцент

К.фіз.вих., доцент

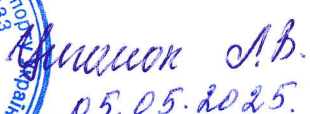
Голова засідання,
д.фіз.вих., професор

 Олена ЛАЗАРЄВА
 Римма БАННІКОВА
 Володимир КОРМІЛЬЦЕВ
 Олена ЛАЗАРЄВА

Підписи Лазаревої О., Баннікової Р., Кормільцева В. засвідчую

Начальник
відділу кадрів

 05.05.2025.